Ч. 8. (179) Львів, второк, дня 11. січня 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Цїна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна газета.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Цїна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 20 сот. Надіслане 50 сот. за стрічку, а в оповістках 40 сот., в редакційній частй 60 сот. Повідомленя нро вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Україна та Румунія.

Вплив український на Балканї ділав в двох напрямах: так сказатиб, ідейно — в тїм змислї, шо історичні відносини України до Росії служили осторогою для балканських народів в часї великої европейської війни; та безпосередно — в тїм змислї, що можливе відбудованє України цілком змінило-би полїтичні відносини Балкану до Росії. Вплив український на Балканї заглиблював ся та поширював ся по мірі отвертого виступу балканських народів проти Росії — з початку Туреччини, а потім Болгарії. Ідейний звязок України з балканськими народами скріплював ся персональними звязками представників українського народа з політичними турецькими та болгарськими діячами в Царгородї та Софії та співробітництвом Українців в турецькій та болгарській пресї.

По мірі того як російська супремація робить ся в Румунії все незноснійшою починають і там в деяких кругах все більше розуміти полїтичне значінє увільненої України для Румунії. Коли в початку війни до українських національно-політичних стремлїнь ставили ся з великою сімпатією головним робом соціялїсти, що розуміли небезпеку російської деспотії для вільного розвитку румунської демократії, то тепер необхідність увільненя України з царського ярма робить ся все більш ясною і для румунських міщанських партій.

В часї розправ про адресу до короля в румунськім парляментї, посол Стере звернув увагу румунського народу на перфідну політику Росії супроти Українців, остерігаючи Румунію перед виступленєм разом з Росією проти осередніх держав; і в сім випадку історична доля України послужила такою·ж осторогою для Румунів, якою була перед тим для Турків та Болгар.

А практичний Таке Йонеску звернув увагу парляменту на сучасне політичне та стратегічне значінє України кажучи: „Коли ми озброєною рукою здобудемо Бесарабію, нам будуть потрібні Українцї, щоб її боронити“. Сї слова являють ся для нас властиве тим особливо цінними, що походять вони з вуст запеклого румунського москвофіла. Цїла попередня полїтика Таке Йонеску остільки противорічила національним інтересам румунського народу. що мимоволї являєть ся підозрінє до щирости і незалежности його полїтичних поглядів. І ми можемо тїшити ся, що Йонеску зрадив себе, говорячи про українську справу. Він недвозначно показав, що причиною русофільства його і подібних йому окрім російського рубля може бути хиба страх перед Росією. „Звязок Румунії з Німеччиною був-би оправданий“, казав Йонеску, „колиб почвірне порозумінє було переможено“. Таким робом навіть Таке Йонеску не мав-би нічого проти того, щоби забрати Бесарабію..., але лише в тїм випадку, коли Росія буде переможена і Румунія буде обезпечена від російської помсти українським муром. Легко уявити собі яке вражінє зроблять необережно отверті слова Йонеску на Сазонова та инших його покровителів, які не можуть зносити не тільки згадки про увільненє України а навіть самого назвиска „Українця“, замінюючи його приємним для російського вуха „малороссом“. Йонеску необережно зрадив, що цїле русофільство деяких Румунів тримаєть ся виключно страхом перед Росією та російським грошем, що жадних щирих сімпатій до Росії в Румунії не має. Росіяне мусять памятати, що досить ще декількох невдач Росії навіть і так дорого куплені русофіли румунські готові будуть виступити проти Росії.

Але коли Таке Йонеску з подібними йому згодять ся виступити лише проти Росії цїлком знищеної центральними державами, то можна надїяти ся, що більш далекозорі справжні румунські патріоти не захочуть користати лише з чужої працї та крови і підуть самі шляхом Болгар до здійсненя своїх національних ідеалів — до увільненя бесарабських Румунів.

Заява Таке Йонеску про те, що Румунія не сміє забрати Бесарабії, доки вона не буде захищена від Росії Україною, звичайно не витримує критики, бо коли увільнена Україна буде користною Румунії, то Румунія повинна тепер станути разом до борби проти почвірного порозуміня за увільненє пригноблених Росією націй. Та з другого боку не підлягає ніякому сумнївови, що для Румунів булоб в висшій мірі важно знати про непохитний намір почвірного союза увільнити з російського ярма українські землї і утворити з них самостійне, політичне тїло.

М. Троцький.

Европейська війна.

Завзяті бої в східній Галичині.

Нагальні бої коло Теребовлї.— Російські сили.

КОПЕНГАҐА. З Петрограду доносять, що бої в східній Галичині прибирають щораз більше на нагальности, та мають характер великої битви. Відгуки гарматнїх вистрілів можна чути з далека, а всюди по містах і селах далеко поза фронтом в наслїдок стрясеня воздуха повилїтали шиби з вікон. Головно дужэ завзятою є борба коло Теребовлї, де боре ся понад 800.000 Росіян, розпоряджаючи понад 3.800 арматами. Російські офіцири оповідають про неймовірні трудности, котрі Росіяни мусять поконувати.

Півостров Ґаліполї свобідний від ворога.

Анґлїйцї покидають Седіль Бар.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ (Ткб.) Нинї в ночи Анґлїйцї після завзятого бою, в котрім понесли значні втрати, покинули цїлковито Седіль Бар. Вість про опороженє Седіль Бару Анґлїйцями розійшла ся в мить та викликала велику радість; у всїх святинях відслужено молебні. Вечером місто ілюміновано.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ. (Ткб.) По донесеням з фронту Турки в Іраку окружили зовсім Кует ель Амару та дійшли до головної фортифікаційної лінії. Сподіють ся, що ті фортифікації вкоротці будуть взяті або приступом або голодом. Анґлїйська залога виносить 10.0 0. Анґлїйцї увязнюючи часть своїх сил в Кует ель Амара та орґанїзуючи оборону тої місцевости, хотїли забезпечити відворот решти своєї армії. То їм по части вдалось, але вратована часть армії, що тепер находить ся на південний схід від Кует ель Амара, не може кріпости прийти з помочю.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ. (Ткб.) Аґенція Мілі доносить: Наш кореспондент з Дарданелїв доносить, що наші війська цїлковито викинули ворога з Седіль Бару. Тепер півостров Ґаліполї є цїлковито свобідний від ворога.

Нові насильства почвірного союза.

Арештованє конзулів союзних держав в Мітілєнї.

АТЕНИ (Ткб.). Аґенція атенська доносить 8 грудня: З Мітілєни доносять: Відділ військ коаліції увязнив німецького конзуля, котрий є грецьким підданим та його сина драґомана конзуляту. Рівнож арештовано аґента австро-угорського конзуляту, високого турецького урядника, німецького аґента і кілька инших осіб, котрі видавались небезпечними. Арештованих відставлено на воєнний корабель.

ЦАРГОРОД (Ткб.). Аґенція Міллї: З Атен доносять, що Французи арештували в Мітілєне німецького, австро-угорського і турецького посла та 17 осіб грецької народности. Посли чотирох союзних держав запротестували проти сьому. Ті арештованя кажуть здогадуватись, що Мітелєне буде підставою воєнних операцій.

Нїмецькі соціял-демократи і воєнні кредити.

Заява видїлу соц.-дем. партії в справі голосованя.

БЕРЛЇН (Ткб.). Видїл соціял-демократичної партії після спільної наради з президією партії заняв становиско супроти подій в соціялїстичнім парляментарнім клюбі і супроти дозволу на воєнні кредити приняв 28 голосами супроти 11 таку резолюцію: Згода клюбу на воєнний кредит з дня 21. грудня 1914. була цїлком оправдана. Є то випливом полїтики розпочатої 4. серпня м. р. Противники не оказують ще зовсїм охоти до мира, овшім обстають при намірі знищеня Німеччини і їх союзників під господарським і військовим зглядом. Поступок членів клюбу, що голосували проти кредитови та зложили осібні заяви осуджуєть ся найострійше, головно поведенє тов. Гаарого заслугує на як найбільшу догану. Дальше стверджує видїл партії, що „Vorwärts“ не сповнює свого обовязку як центральний орґан партії і попирає наміри, які прямують до розбитя партії, длятого також втратив він всї права репрезентувати партію як центральний орґан партії.

Вальона і Дураццо загрожені.

Побоюваня почвірного порозуміня.

ЖЕНЕВА. В військових кругах почвірного порозуміня побоюютсь ся вельми про Альбанію Вважають Вальону та Дураццо за дуже загрожені. „Tribuna“ доносить, що осередні держави та Болгарія вважають Альбанію за свою найблисшу воєнну цїль, на що вказують великі транспорти та гірська артилєрія. Треба бути приготованим на несповіванки.

„Giornale d' Italia“ доносячи про сї побоюваня заявляє, що задля Альбанії осередні

держави полишили на разї свою акцію на Солунь.

Сазонов про рішаючу битву.

ЛЬОНДОН. (Ткб.) „Daily Chronicle“ подає до „New York Ourtlook“ вивід кореспондента того письма з Сазоновом, котрий заявив, що балканська справа є побічною справою; бо війна рішить ся в Польщі і в Бельгії.

Бомбардованє Ловчена.

ВІДЕНЬ. (Ткб.). Урядовий чорногорський звіт доносить під датою 6. січня з Цетинії: Австро-горскі літаки розвинули живу діяльність та кинули много бомб на наші становиска на горі Ловчен та три бомби на Цетинію.

Мирові відгуки,

БЕРЛІН. „Tägliche Rundschau“ доносить з Гаґи: „Journal de debats“ пише: Коли мир ще може не буде підписаний в р. 1916, — то мимо того все вказує на се, що з кінцем сего року зясуєть ся підставові услівя мира. Недорічностию є думати, що війна протягне ся в нескінченість.

Св. Вечір в захисті сиріт, жертв війни.

Чиста, простора комната; горять свічочки, мерехтить святочно вистроєна ялинка блеском золота і срібла. Півкругом сидять діти сироти, хлопчики і дівчатка. Сама дрібнот : найстарше має 13 літ, наймолодше 3. Співають коляди одну за другою ніхто єї голосу не піддає. А співають всї, навіть тото найменше; перед веде найстарша дівчинка. Дивуємо ся, подивляємо, хвалимо. За се почули ми ще кілька народних пісень. Слухаємо і очи наповняють ся слезами. Важкі думки тиснуть ся до голови. Глядиш на усміхнені личка дітвори, в ясні, погідні очи і забуваєш, що там дома ждуть на тебе з вечерею. Здаєть ся тобі, що ти в окрузї своєї найблизшої родини, що се співають і тїшать ся твої рідні діти.

Скінчив ся спів; діти засїдають до вечері. На столі під білою скатертю розстелене пахуче сіно. Помолились, дістали по кусникови проскурки і заїдають смачно борщ, пироги, голубці, кутю. Пані Лучаківська пораєть ся і заходить ся коло дітий, як рідна мати. Помагають їй п-ни Нагірна, Лучаківська, Бордуніва. Скінчилась вечеря і дітвора, помолившись, висипалась з-за стола на комнату і обступила ялинку. Горять очи цікавостию, бо догадують ся, що к жде щось дістане. Ось під деревцем богато паперових пакуночків; се даруночки придбані сиріткам п анею Нагірною. Вже й роздають: розлягають ся оклики радости. Сим найменшим помагаємо розвязувати; в кождім узлику орішки, яблочка, цукорки, медівнички і якась забавка: тут лялька, там кухонки, камінчики, круглі, фарби, олівці і т. п. Всї вдоволені; тїшать ся, показують собі, підбігають і до нас похвалити ся. Маленька дівчинка уставляє вже свою кухонку коло мене на підлозї: ставлю кухню на крісли і помагаю варити...

Хтось пригадує, що час нам йти до дому на свою вечерю. Минуло єще доброї пів години заким ми, розпращавши ся, вийшли з сирітського захисту.

Чи є кто між нами, шоб не розумів ваги того захисту? Чи треба пригадувати і доказувати, що нам не вільно забувати про сироти, жертви війни?

Захист мусить бути не лиш тому, що хочемо утворити фондацію для звеличеня імени нашого дорогого Митрополита, але передовсім тому, що се оден з головних способів нашої оборони, нашого самозахованя. Тепер в захистї 17 сиріт; а місце для більшого числа найдеть ся і для тих соток а може й тисячів, що тиняють ся між чужими, гинуть і нидіють, або й годують ся на чужім хлібі не для нас, а проти нас. Про се повинен памятати кождий свідомий Українець і причиняти ся до удержаня захисту. Жертви треба присилати на адресу: В. Нагірний, директор „Нар. Торговлі“, у Львові, Ринок, або Земельний Банк гіпот., кн щадн. 2842 Львів. Вигаз жертв друкувати ся буде періодично випусками.

Подорожні постанови в тїснійшій і ширшій воєнній области.

Ц. к. Намісництво оповіщує:

Розпорядком всїх міністерств з дня 17 серпня 1915 Взд. ч. 241. запроваджено пашпортовий примус для подорожий до воєнних областей і для подорожий з воєнних теренів.

До подорожи до дальшої воєнної области є вимаганий пашпорт до подорожи, заосмотрений в фотоґрафію підписану власноручно властителем пашпорту; він має містити ціль подорожі та клявзулю, що сей документ управнює до подорожи до „дальшої воєнної области, або до подорожи з того терену („Важний до подорожи до дальшої з дальшої воєнної области, іменно до... час важности...“).

О видачу пашпорту до подорожі належить відноситись до Староств вглядно ц. к. Дирекції поліції у Львові. Кожда особа повисше 14 літ мусить мати осібний власний пашпорт; як особи, що товаришать властителеви пашпорту можуть бути вписані до пашпорту тільки діти понисше сего віку.

Перехід границь т. зв. тїснійшої воєнної области є взагалї недозволений, і тільки в виїмкових случаях можливий є на підставі пашпорту до подорожи і осібного військового дозволу, перехід границь „тїснійшої воєнної области“. О пашпорт до подорожи до тїснійшої воєнної области треба старатись також у згаданих властий; — він буде виданий тільки в виїмкових случаях.

Такий пашпорт мусить бути виразно виставлений на подорож до відносної „тїснійшої воєнної области, або з тої области, та має містити замітку що пашпорт управнює перейти границї „тїснійшої воєнної области тільки за дозволом властивої ц і к. команди і тільки з таким дозволом може бути вжитий до леґітимованя в тїснійшій воєнній области.

Одержавши такий пашпорт належить по старатись у уповажненої до сього ц. і к. команди о військовий дозвіл перейти границї тїснійшої воєнної области. Відносне (вільне від стемпля) поданє повинна сторона внести до властивої військової команди, долучаючи до сього рівночасно пашпорт. В поданю треба зазначити виразно ціль, напрям і місце подорожи, та майбутний день розпочатя подорожи. В виїмкових случаях можна таке поданє внести до властивої команди за посередництвом пашпортової власти (Староство, Дирекція поліції), в телєґрафічній дорозї можна такі просьби вносити тільки через пашпортову власть і то тільки в наглих случаях до властивої команди, причім треба виразно зазначити, що дана особа є звісна урядови, як гідна довіря і непідозріла та що має вимаганий пашпорт.

Для леґітимованя чинних, надворних, державних і зелїзничих урядників обовязують слїдуючі осібні постанови:

Важна урядова зелїзнича леґітимація, заосмотрена в фотоґрафію і в власноручний підпис, уповажнює замість пашпорту до подорожи, до вступленя і виїзду з дальшої воєнної области. Дальше вистарчає така леґітимація для находячих ся в тїснійшій воєнній области чинних, надворних, державних і зелїзничих урядників до леґітимованя в окрузї сеї области, — тільки, розуміють ся з виключенєм т. зв. операційного терену, т. є. области між фронтом а першим кордоном жандармерії. Натомість чинні, надворні, державні і зелїзничі урядники, коли їдуть в службових справах мають при переходї границь тїснійшої воєнної области леґітимувати ся окрім зелїзничої леґітимації, ще відповідним урядовим письмом, порученєм їх службової власти.

Для приватних подорожий до тїснійшої воєнної области або з тої области мають чинні, надворні, державні і зелїзничі урядники постаратись вперід у властивої військової команди о вимаганий до переходу границь тої области дозвіл і то або через безпосереднє вислане їх зелїзничої леґітимації, або в урядовій дорозї.

Члени родин військових осіб, надворних державних і зелїзничих урядників се є жінки і діти повисше 14 літ (без згляду на се, чи в їх товаристві, чи самі їдуть) пенсіоновані військові і надворні, державні і зелїзничі урядники мають в подорожі до воєнних теренів або з тих теренів леґітимуватись як всї инші цивільні особи пашпортом подорожи, згляднo військовим дозволом до переходу границь тїснійшої воєнної области.

До леґітимованя членів оружної сили австро-угорської Монархії і Німеччини, та тих цивільних осіб, що належать до армії в полі, є установлені осібні приписи.

Для збігців, що вертають в замкнених збірних транспортах до отвертих повітів, обовязують постанови видавані міністерством внутрішних справ від часу до часу при помочи оповіщень.

Північна „тїснійша воєнна область обнимає східну часть Галичини включно до повітів Долина, Стрий, Жидачів, Бібрка, Перемишляни, Камінка струмілова, Жовква і Рава руська та цілу Буковину.

Північна „дальша“ воєнна область обіймає: західну часть Галичини до включно повітів: Сколе, Дрогобич, Львів, Городок, Яворів і Тишанів.

До уділюваня військового дозволу на перехід границь тїснійшої воєнної обласи є управнені:

а) для південної части східної Галичини Найвисша команда полева почта 12.

б) для середущої части східної Галичини — Найвисша команда полева почта ч. 201.

в) для полудневої части східної Галичини — Найвисша команда полева почта ч. 164.

г) для Буковини — Найвисша команда полева почта ч. 351.

і) для цілої північної тїснійшої воєнної области — Начальна команда армії полева почта ч 11.

Повне виданє українських колядок.

Коляди і щедрівки. Зібрав Володимир Гнатюк т. І. стор 34+269, ціна 4 К, т. ІІ. стор. 15+379, ціна 5 кор у Львові 1914 1914. („Етноґрафічний Збірник“ т. 35, 36).

З нагоди Різдва Христового згадати треба про виданє, звязане зі святочними обрядами повне виданє наших колядок і щедрівок. Неструджений дослідник народнього побуту і словесности, Володимир Гнатюк, збогатив нашу літературу цілим рядом наукових видань: лїрницькі пісні, леґенди, новелї і назви з Угорщини, галицькі анекдоти, галицькі леґенди, матеріяли до укр. демопольоґії, коломийка, оповіданя про опришків, казки і байки з Бачви, похоронні звичаї й обряди, гаївки, народня пожива, ткацтво, народне весїлє, відьми, — се тільки найважнійші теми про які писав автор або для яких збірав матеріяли. У переддень війни вийшло ще одно велике виданє, — два томи колядок і щедрівок.

Для сього виданя використав наш дослідник велику масу матеріялу. Починаючи від збірок з 1820 р. аж до останнїх років, складало ся на виданє найріжнороднїйші записи: автор виказує 118 назвиск ріжних записувачів з ріжних сторін України,— починаючи від угорської України аж до Чернигівщини. Можна собі уявити кілько працї коштувало, щоби всї ті збірки порівнати і подати найлїпші тексти з всякими варіянтами.

У вступі першого тому подає д. Гнатюк історію свойого виданя і бібліоґрафію важнїйших праць про колядки; тут також приміщений спис записувачів. Потім слїдує статя Петра Шекерика-Доникова гуцульським діялектом про се, як відбувають ся коляди у Гуцулів. Опис цікавий, тим більше, що на Гуцульщині (і бойківщині) переховали ся колядки ще в найгарнїйших текстах.

Самі колядки поділені на ріжні групи. Перше місце займають „надвірні“ колядки, що співають ся на подвірю—звернені до ріжних осіб. Дальше є колядки старинні себто дідам і бабам, потім колядки звернені до господаря і священика і до господині (також вдові). Для прикладу, яка ріжнородність тих народних творів, досить переглянути теми колядок о господареви. Ось нпр.: родина господаря, одяг, господар виждає потомства, пасіка, оранє на пшеницю, засів, робота, стада, челядь, коні, суд, вечеря, гості, будова церкви.

В другім томі є знов вступ про метод виданя, головно систематику, по якій зібрані і розложені колядки. Дальше є тексти колядок присвячених парубкови, дївчині, умерлим, подяка столови і тзв. поколяді. Окремо є віншівки і плясанки. Том замикають пародії і жартовливі колядки і дїточі віршівки. Всїх тем, на які є сї ріжнородні колядки, є коло 500, але колядок є до 3000.

Автор мав дати до сього виданя вступ про колядки—їх походженє, значінє, характеристику. Але збірка так зросла, що сього вступу не можна було помістити. Дуже бажалиб ми, щоби ся студія про колядки скоро появила ся, через се виданє буде мати подвійну цїну.

Воєнна позичка.

Приходить до мене якась жінка.

— Слава Ісусу Христу!

— Слава на віки. Що скажете?

— Я в справі тої позички, що отець оноді казали. Дістала за чоловіка, що на війні сто двайцять срібних. тай гадаю собі гріш округлий, минеть ся. Як держава потребує грошей, треба дати. Діти колись собі їх відберуть, тай може Бог дасть, що війна швидше скінчить ся. — То даю сто срібних на тоту воєнну позичку а двайцять лишила я собі на чоботи тай на загортку для дитини.

— А їсти маєте що?

— Маю барабольку. Файна була сього року — Богу дякувати. Аякже! А збіже мені Москалї стратували, остатна би їм година.... Але я маю надію, що ще собі зароблю аби зиму перебути....

* * *

Здибаю місцевого дідича, Поляка—подоляка, б. предплатника „Газети Народової“, властителя 1.700 моргів доброго поля і ліса і ½ міліона корон готівки по ріжних касах.

— Пан грабя субскрибували певно з кількадесять тисяч на третю воєнну позичку!

— Так! Маю надію дістати незадого більшу безпроцентову позичку із воєнного кредитового заведеня.

— Але я питаю кілько пан грабя дали на третю 5½ процентову позичку, що недавно була оголошена.

— Ага! Я... я нічо не дав, бо я зрабований....

— Та ще, Богу дякувати так зле не є. Будинки стоять і в сім році збір з поля дописав може й ліпше як перед війною деколи.

— Маю богато шкоди. Забрали мені коні, корови.

— То не пропаде! А в міністеряльнім заяві сказано, що захованє ся зглядом воєнної позички буде мірилом патріотичности і прихильности горожан для держави.

— Я задокументовав вже свою прихильність еміґрацією. А на позичку най иньші дають!..

Списав сю дійсну розмову о. Петро Каблак.

Просимо приняти до відома, що з 15-тим січня здержуємо висилку „Укр. Слова“ всім, котрі не заплатили залеглости, або не прислали дальшої передплати. — Адміністрація.

НОВИНКИ.

— **Усім нашим приятелям і прихильникам** а передусім Українським Січовим Стрільцям І і ІІ куріня, що надіслали нам желаня з нагоди Різдва складає редакція „Українського Слова“ щиру подяку.

— **Богослуженє за поляглих У. С. С.** Зі Снятина пишуть: В середу дня 8 н. ст. грудня 1915 відбуло ся поминальне Богослуженє заходом місцевого комітету за упавших в бою Українських Січових Стрільців. Службу Божу відправив О. Ю. Кисілевський а до парастасу станули ще два священики О. А. Дмитраш, декан і парох з Будилова о. Фіґоль місцевий сотрудник. По службі Божій виголосив о. Ю. Кисілевський патріотичну проповідь, котрою зворушив всіх присутних. При тій нагоді зібрано на коляду для Українських Січових Стрільців 335 кор. До звеличеня богослуженя причинив ся немало міщанський мішаний хор.

— **Як використовують непорадність нашого селянства.** Зголошеня о причинок на удержанє родинам покликаних на війну списує громадський уряд на друках. Декотрі писарі громадські кажуть собі платити за ту чинність по 1 до 2 кор. Друки виповнені відсилає громада „повітовій комісії причинковій“ для виміру причинку на удержанє і вона виставляє „листи виплат“, в котрій зазначено, кілько кожда особа в родині покликаного побирає денно. На підставі тої листи виплат виставляє ся квіт, на котрий уряд податковий виплачує гроші. З квітами і виплатою така морока: нікотра жінка не потрафить виставити квіта, квіти пише або хтось в селі (війт, писар, учитель), але частійше в місті канцелярії адвокацькі, нотаріяльні, екзекутори, покутні писарі — і спеціяльні писарі до писаня квітів, котрі пересиджують по урядах податкових. Не обходить ся при тім без визиску; виставити квіт — зовсім механічна річ, особливо на друку — а образованє належної запомоги вимагає кількох хвиль. — за се побирають покутні писарі по 4—5 кор., а часом більше. В Бурштині уряд податковий вимагає квітів з леґалізованими підписами від невміючих писати, — оплата в нотаря за виставленє квіта і леґалізацію підпису 8—15 кор. залежно від висоти належної запомоги.

В станиславівськім повіті декотрі війти (з Радчі, Вовчинця, Опришовець і ин.) збирають в селі „листи виплат“ від всіх жінок і дають їх Полякам урядникам податкового уряду для виставленя квітів за оплатою по 1 кор. від квіта. Декотрі урядники мають з того по 400—500 кор. доходу місячно. Так то чужинці використовують нашу непорадність!

Дістане жінка квіт за солені нераз гроші і вистоює кілька днів в уряді податковім чекаючи на виплату, а діти дома сидять без опіки. Кождий уряд податковий наповнений битьком жінками, що чекають по кілька днів на виплату запомог. Щоби охоронити нарід перед визиском і утратою часу і не наганяти чужинцям таких легких, а поплатних зарібків, належить зорґанізувати виплату запомог в той спосіб, щоби одна особа в селі побирала гроші в уряді податковім і розділяла між всіх управнених, прим. війт, учитель, парох. Війти не хотять брати на себе того обовязку, бо не можуть собі дати ради з рахунками. Робота ся відповідна також для нашого інтеліґентного жіноцтва по селах. Гроші на жаданє висилає уряд податковий також почтою. При пересилці почтою або при побираню запомог через одну особу для цілого села відпаде потреба леґалізації підписів. Наші кредитові інституції повинні також тою справою заняти ся і при тій нагоді вплинуть на побираючих запомоги, щоби вкладали ощадности.

За писанє квітів і розділ гроший можна би побирати невисоку оплату, найвисше 1 кор. від квіта, а призбирану суму призначити на оплату маніпуляційної сили, а в части на добродійну ціль прим. на У. С. С.

— **Українська вистава вишивок у Віднї.** 14 грудня м. р. отворено у Відни виставу робіт збігців. Зорґанізованєм сеї вистави заняв ся комітет, до котрого належав зі сторони Українців В. Кабаровський. Ціла вистава містить ся в двоповерховім будинку долїшно-австрійського есконтового товариства та є поділена після країв та таборів збігців. Львину більшість праць становлять роботи українського табору в Ґмінді, він занимає цілий поверх. Віденці заінтересувались вельми головно українськими вишивками задля їх індівідуальности та ріжнородности. Віденки говорять нині про українську моду, а первоорядні віденські фірми вже працюють над моделями, що мають бути примінені до українських взірців та вишивок. Модистка Ем. Патек заповідає на найблисший літний сезон цілком нову ношу, в котрій будуть узгляднені головно українські мотиви; ся новість має заступити париські толєти. Найновіші числа журналів мод обговорюють українську ношу та вишивки і подають відповідні моделі.

— **Пятнистий тиф в Галичині і Буковині.** Від 26. до 31. грудня 1915 провірено в Галичині 116 случаїв пятнистого тифа в 19 повітах (24 громадах) а на Буковині 9 случаїв в 2 повітах. Пошесть в Галичині і в 8 случаях на Буковині зайшла у місцевого населення. В иньших краях провірено в тім часі 20 случаїв пятнистого тифа.

— **Сербський архів міністерства заграничних справ у Віднї.** Оноді привезено до Відня архів сербського міністерства заграничних справ, який містить зя в 63 скринях. Сей архів знайшли австро-угорські війська в одним сербським монастирі, він був закопаний глубоко в землю.

— **Конференція спільних міністрів.** Дня 7. с. м. під проводом міністра заграничних справ барона Буріяна відбулась конференція спільних міністрів в якій взяли участь: президенти міністрів ґр. Штірк і ґр. Тіса, міністер війни Кробатін та спільний міністер скарбу Кербер. Предметом нарад були біжучі політичні і господарські справи.

— **Термін зголошуваня воєнних шкід** продовжений до кінця січня. Потрібні до того друки на шкоди і воєнні шкоди є до набутя лише в друкарні І. Єгера, Пасаж Гавсмана ч. 5.

— **Смерть словінського посла.** Оноді помер в Люблянї звісний словінський посол клерикально-аґрарного сторонництва Фр. Повше.

— **Число студентів львівського університету.** До 31. грудня 1915 вписалось на зимовий курс льв івського університету загалом 1.102 студентів. ІЗ того числа припадає на богословський вид л 233, на правничий 365, на лікарський 164, на фільософічний 340. Число звичайних слухачів виносить 1007, надзвичайних 88, госпітантів 7. — Серед звичайних є 233 женщин, серед надзвичайних 69. З загального числа випадає на мущин 73%, на женщин 27%.

— **Спростованє.** До поміщеної оноді статі Івана Чепиги п. з.: „Два роки праці Зорі України“ просять нас зазначити, що автором статі: „Malgojo de Ukraina lando“ є не Д-р Кузьма а Омелян Карашкевич.

— **Великий дефіцит російського буджету.** З Копенгаґи доносять, що буджетова комісія думи покінчила свої праці на 1916 рік. Загальні приходи виносять 3181 міліонів рублів, видатки 3558 міл. руб. — остає отже недобір в квоті 377 міліонів, котрий мутить бути покритий позичкою.

— **Ґр. Тіша на послуханю у Цісаря.** Угорський президент міністрів ґр. Тіша д. 8 с.м. був на послуханю у Цісаря в Шенбрунї.

ОПОВІСТКИ.

Второк, дня 11. січня 1916

Нині: 11. січня с. м. гр.-кат. С. С. Млад. уб. рим.-кат. Гіґінюша.

Завтра: 12. січня гр.-кат. Анусуї пр. рим.-кат. Гонорати п.

○ Вже вийшов Календар „Просьвіти“ на рік 1916. одинокий український Календар на рік біжучий. **Обнимає:** 18 аркушів друку великого формату. — **Містить:** богато оповідань з теперішної великої доби: з житя наших українських героїв жовнірів і стрільців на поли бою і по шпиталях; з житя українського населення на провінції і у Львові під панованем відвічного ворога України; з житя пересиленців у Відни, Празї, Ґмінді, Вольфсберґу; українські делеґати в чужих краях; історичні спомини з країв добутих союзними військами і богато иншого цікавого матеріялу сучасної доби. Поезії найзначнійших наших поетів, численні ілюстрації майже на кождій стороні; оригінальна окладинка — Стрілець з прапором.

Ціна 2 кор., а для членів Товариства, що зложили членську вкладку (4 кор.) за рік 1916, ціна знизена на **1 кор. 50 сот.** На почтову пересилку треба залучити 10 с., або 4 с. на пересилку рекомендовану.

На кредит, за посліплатою ані в коміс Календарів не висилає ся. Замовленя слати на адресу: Канцелярія Товариства „Просвіти Львів, Ринок ч. 10. Також можна календар набути в Книхарни Наук, Тов. ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. і в Адміністрації „Українського Слова“, Львів, ул. Руська ч. 3.

○ Вписи до прив. Укр. ґімназії в Яворові, розпочали ся дня 2-го січня 1916 в дирекції ґімн. в Яворові. Замісцеві ученики з инших повітів можуть зголошувати ся письменно рекомендованими картками, в котрих треба подати до котрої кляси вписують ся. О речинци отвореня ґімназії оголосить ся в часописях, а замісцевих учеників повідомить ся письменно. Листи адресувати до дирекції прив. Укр. ґімназії в Яворові. — Комітет, 1—3

○ Маланчин вечір устроює тов. „Українська Бесіда“ у Львові в власнім льокали при ул. Костюшки ч. 11. 2-ий поверх в четвер дня 13. с. м. о 7. вечером при ласкавій співучасти тов. „Боян“ дир. Василя Барвінського та дружини укр. театру.

○ Заки вспіємо викінчити рахунки і подати докладний виказ жертв та звіт касовий, з устроєня „Ялинки“ в шпитали при ул. Коперника 36, як також обдарованя жовнірів Українців в других шпиталях; почуваю ся до милого обовязку так всім ласкавим жертводавцям за щедрі жертви, як також львівським паням Українкам, котрі занедбавши свої родинні і домові передсвяточні обовязки, цілими днями і пізними вечерами працювали над приладженем святочних дарунoчків для недужих жовнірів, та мимо дуже лихої погоди трудились по всякі закупи до міста.

Також дякую сердечно всім тим що помагали мені поборювати численні трудности в самім переведеню намірених плянів, та сим причинили ся, що те свято випало справді гарно. Сльози утіхи, які плили того дня з очий нещасних жовнірів. нехай будуть кождому нагородою за його щире сейце.

Велике: „Спаси-Біг“ за все;

Львів 9. січня 1916.

Павлина Гладилович.

○ Краєвий угль в посилках піловаґонових доставляє „Краєвий Союз Господарсько-Торговельних Спілок“ у Львові, ул. Зимовича ч. 20. по ціні К. 180 „Артур“ „Бори“ „Яворжно“, а К. 190 „Кристина“ за 10.000 кґ. льоко копальня, за готівку з гори. Близші услівя на жаданє.

Відозва українського Товариства для підпомаганя ремесла промислу у Львові.

до всїх українських ремісників і промисловців на австрийській Українї.

Переломовий час, який тепер переживаємо, видвигає перед нами з дня на день такі численні і превражні соціяльні, політичні і економічні завданя, що, хотячи їх корисно розвязати, мусимо втягнути до працї всї сили, якими лише наша суспільність розпоряджає.

Страшна воєнна буря, яка перелетїла з цїлою жорткостю цїлу австрийську Україну, зрівнала її, в многих околицях майже рівно з землею. І тут стає перед нами тяжке завданє — їх відбудова. В перший мірі покликане до того товариство взяло вже переведенє сього в свої руки і зарядило в найбільше знищених околицях будову провізоричних будівель, в яких моглоб населенє враз з живим інвентарем знайти на час зими захист. Правительству до помочі і поради став з одної сторони з дібраними до того фаховими силами наш Сільський Господар, з другої же з цїлим своїм переважно польским урядничим апаратом Краєвий Видїл. Виконанем тої провізоричної відбудови занимають ся вже від осени політичні власти і армія.

З весною має правительство приступити до відбудови краю, після підготовлених до того часу плянів і конторисів.

Не сумніваємо ся, що у сїй величезній акції відбудови беруть участь і наші ремісники і промисловцї, котрі вільні від війська, однак не маємо певности, чи всї вони там занятї. Не меньше важною справою від відбудови краю являєть ся для нас — достава для війська. І много ще инших справ чекає перед нами, які мусимо взяти до переведеня в наші руки, коли не хочемо попасти в цїлковиту зависимість від чужої конкуренції.

Щоб дїло се повести на добру для нас дорогу, мусимо відновити і скріпити на ново нашу фахову орґанізацію. Товариство наше має на цїли стерегти і боронити прав нашого ремісництва і промислу, як також вишукувати і здобувати для него всякі достави і роботи.

Як-раз тепер в переломовім часї є нагода до здобутя величезних достав і робіт, які повинні і мусять дістати ся в наші, а не чужі нам руки.

Тому звертаємо ся до вас, Панове і Товариші всїх ремісничих і промислових українських кругів і фахів, донесїть нам точка за точкою з докладною адресою:

1) Чи і о скільки хто з Вас занимаєть ся названими справами?

2) Чи і о скільки може ними заняти ся?

3) Хто з Вас служить тепер у війську, з докладним поданєм полку і и. для евентуального рекламованя.

4) Хто з Вас має іти ще до війська, з докладним відписом ляндштурмової карти.

5) В якім станї знаходить ся Ваша робітня чи фабрика?

6) Якими робочими силами розпоряджаєте тепер?

7) Яких сил, що служать тепер у війску, потребуєте конче до виконуваня роботи, з докладним поданєм їх полків і п. для евентуального рекламованя їх.

8) Якими материялами розпоряджаєте тепер і яких потребували-б на будуче?

9) Чи і яких Ви потребовали-б кредитів на виконанє робіт поданих під точкою 2?

10) Чи і яке могли-б Ви дати покрите на уділені Вам кредити.

11) Хто з Ваших знакомих Українців, ремісників і промисловців, мігби, після Вашої думки, взяти участь в акції відбудови чи доставу — з докладною адресою його, як і всїх инших великих і малих ремісників і промисловців, які находять ся у Вашім повітї.

12) Які шкоди потерпіла Ваша околиця і яких фахових робіт вона наслідком того вимагає, і які вже роботи там виконують ся?

На отсї всї точки звольте конче нам відповісти найдальше до 15 січня 1916 р. Не жалуйте хвильки труду, який може суспільности нашій і Вам самим принести велику конєсть. До дїла отже! Не гайте часу, со він нинї дорожший ніж коли инде. Гуртуймо ся в велику громаду, бо: „Громада великий чоловік.

Чекаємо на Вашу відповідь до 15. січня 1916 р.

З товариським поздоровленєм

Товариство для попираня ремесла і промислу у Львові,

Василь Нагірний голова. Амброз. Березовський заст. секретаря.

Послїднї вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 10. січня 1916

На російськім фронтї.

Також і вчера не було в східній Галичинї і на границї Буковини ніяких більших боїв; тільки коло Топорудза відкинено вечером російський наступ. Впрочім нїчо нового.

На італїйськім фронтї.

Поминувши артилєрійські бої в ґорицькій области, в окрузї Коль дї Ляни і в відтинку Фільґеревту, не було на південно-західному фронтї ніякої боєвої діяльности.

На балканськім фронтї.

Наші кольонни, що напирають в сторону Беране відкинули Чорногорців з богатьох височин, та дійшли до Бікки. На північ від сеї місцевости очищено східний беріг Ліми від ворога. Війська, що на височинах переходять більше чим на оден метр високий сніг, ставлять знаменитий опір. Над Тарою стрілянина та артилєрійська діяльність. Бої на південно західній границї Чорногори тріввють дальше.

Заступник шефа Генерального Штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На східнім фронтї.

Положенє загалом незміненє. Під Берестянами відкинено атак більшого російського відділу.

На балканськім фронтї.

Нїчо нового.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакция не відповідає.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.